

VIRU KREIS (Viru kreis, sks *Die Wierlandische Kreis, Wierland*)

JRK	HALDUSJAOTUS		MÕIS			VIINAVABRIK					ALLIKAD				
	Tänapäevane	Ajalooline	Mõisa nimi (saksa ja vene keeles)	Koordinaadid	Viimane mõisa omanik	Ehitusaeg	Stiil	Meister	Materjal	Seisukord	Rahvusarhiiv	Muinsuskaitseamet	Muud allikad	Mõisaplaanid	FOTOD
1.	Hajjala vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Aaspere mõis (<i>Kattentack</i> ja <i>Kammenmax</i>)	59.422388, 26.138864	Eduard Julius Alexander von Dellingshausen (31.03.1863–09.07.1939)					Hävinud		1. ERA-T-76.1.10289 <u>Aaspere mõis. Ajalooline õiend</u> 2. ERA-T-76.1.817 <u>Aaspere mõis. Ajalooline õiend</u>			
2.	Hajjala vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Essu mõis (<i>Jess</i> ja <i>Hecc/Несць</i>)	59.430228, 26.368865	Julie Terese von Ungern-Sternberg (sünd von Dellingshausen, 25.09.1871–)	1888		Arhitekt Friedrich Modi	Kivi	Rahuldav	<u>EAA.1313.1.2</u>	1. ERA-T-76.1.10433 <u>Essu mõis</u> 2. ERA-T-76.1.15199 <u>Essu mõis. Inventariseerimine</u>			
3.	Hajjala vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kandle mõis (<i>Kandel</i>)	59.504572, 26.266801	Arnold Heinrich von Dehn (–)				Paekivi	Varemed		<u>ERA-T-76.1.15136</u> <u>Kandle mõis. Inventariseerimine</u>			
4.	Hajjala vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Karula mõis (<i>Karrol</i> ja <i>Kappoß</i>)	59.539439, 26.234739	Otto Peter von Essen, Alexander Magnus von Lueder, Otto Friedrich Nicolai (Puch) von Lueder, Marie Sophie Margarethe von Lueder ja Sophie Natalie Girard de Soucanton (sünd von Lueder)	1890		Eestimaa kubermanguvalitsuse mehaanik Kotovin	Maa- ja paekivi	Varemed	<u>EAA.33.3.1937</u>	1. ERA-T-76.1.10433 <u>Karula mõis</u> 2. ERA-T-76.1.15288 <u>Karula mõis. Inventariseerimine</u>	<u>Emmeliina (01.02.2012). Komistamised. Karula [Ajaveebi sissekanne]. Emmeliina blogi. Naine metsast linna äärest.</u>		1. Karula mõisa viinavabrik ja abihooned 1 Foto: J. Vali 26.11.2000 2. Karula mõisa viinavabriku varemed (FVM N.405.22): Eesti Vabaõhumuuseum SA
5.	Hajjala vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kavastu mõis (<i>Kawast</i> ja <i>Kawast</i>)	59.47258, 26.144021	Arnold Heinrich von Dehn(–)	19. sajand			Paekivi	Hävinud		<u>ERA-T-76.1.11617</u> <u>Kavastu mõis. Ajalooline õiend</u>		<u>Kavastu mõisa asendiskeem</u>	
6.	Hajjala vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kärnu mõis (<i>Kermo</i>)	59.4392, 26.111108	Eduard Julius Alexander von Dellingshausen (31.03.1863–09.07.1939)	19. sajandi keskel			Maa- ja paekivi	Varemed		1. ERA-T-76.1.10433 <u>Kärnu mõis</u> 2. ERA-T-76.1.15115 <u>Kärnu mõis. Inventariseerimine</u>			
7.	Hajjala vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Metsiku mõis (<i>Metzikus</i>)	59.498932, 26.115321	Alexander von Üxküll-Güldenband (1856–1921)	19. sajandi keskel			Paekivi	Hävinud		<u>ERA-T-76.1.10434</u> <u>Metsiku mõis</u>			
8.	Hajjala vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Sagadi mõis (<i>Saggad</i>)	59.536879, 26.084033	Axel Gideon Ernst Otto von Fock (07.02.1898–06.03.1940)	Kivist viinaköök 18. sajandivahetus			Kivi	Viinaköök suleti 1860. aastate algul. Hävinud või ümberehitatud		1. ERA-T-76.1.12775 <u>Sagadi mõis. Ajalooline õiend</u> 2. ERA-T-76.1.1852 <u>Sagadi mõis. Ajalooline õiend</u>	Ants Hein (2011). <i>Sagadi mõis - Sagadi, a Country Manor in Estonia</i> . Tallinn: Hattorpe	<u>EAA.1324.1.590. leht 3</u>	
9.	Viru-Nigula vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Selja mõis (<i>Selgs</i>)	59.49297, 26.408543	John Karl Girard de Soucanton (15.03.1894–30.12.1949)	1909			Maakivi, tellis	Halb		1. ERA-T-76.1.10435 <u>Selja mõis</u> 2. ERA-T-76.1.14833 <u>Selja mõis. Inventariseerimine</u>			

VIRU KREIS (Viru kreis, sks *Die Wierlandische Kreis, Wierland*)

JRK	HALDUSJAOTUS		MÕIS			VIINAVABRIK					ALLIKAD				
	Tänapäevane	Ajalooline	Mõisa nimi (saksa ja vene keeles)	Koordinaadid	Viimane mõisa omanik	Ehitusaeg	Stiil	Meister	Materjal	Seisukord	Rahvusarhiiv	Muinsuskaitseamet	Muud allikad	Mõisaplaanid	FOTOD
10.	Hajjala vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Vanamõisa mõis (<i>Altenhof</i>)	59.445414, 26.198134	Ludwig Gregor Johann (Hans) von Brevern (22.12.1876–30.05.1953)	19. sajandi lõpp			Kivi	Halb		1. ERA-T-76.1.10435 Vanamõisa mõis 2. ERA-T-76.1.14775 Vanamõisa mõis. Inventariseerimine			Vanamõisa viinavabrik (RM F 366-5); Virumaa Muuseumid SA
11.	Hajjala vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Varangu mõis (<i>Wrangelshof ja Врангельсгоф</i>)	59.469023, 26.341749	Alexander Magnus von Lueder (12.11.1852–18.01.1930)	1912 (dateeritud raidkiviga)			Maa- ja paekivi	Rahuldav	EAA.33.3.2678	1. ERA-T-76.1.10435 Varangu mõis 1 2. ERA-T-76.1.14777 Varangu mõis. Inventariseerimine			1. Varangu mõisa viinavabrik. Foto: Ain Liiva 2. Varangu mõisa piiritusevabrik Foto: J. Vali mai 1991 3. Varangu mõisa piiritusevabrik Foto: J. Vali mai 1991 4. Varangu mõisa piiritusevabrik Foto: V. Ranniku 1964 5. Varangu mõisa viinavabrik. Foto: Rahel Lepp Erakogu 6. Varangu mõisa viinavabrik (EVM N. 384.279). Eesti Vabariigi muuseum SA
12.	Rakvere vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Veltsi mõis (<i>Weltz ja Вельси</i>)	59.396275, 26.270756	Nikolai von Dehn (1868–)	1908	Historitsism	Eestimaa kubermangu ehitusosakonna nooremehitekt Aleksander Uljev	Maakivi, tellis	Halb	EAA.33.3.2602	1. 15772 Veltsi mõisa viinavabrik 2. ERA-T-76.1.10435 Veltsi mõis 3. ERA-T-76.1.15284 Veltsi mõis. Inventariseerimine	1. EAA.3724.4.1816	1. Veltsi mõisa viinavabrik. vaade idast hoone esifassaadile. Foto: M. Abel 24.10.12 2. Veltsi mõisa viinavabrik Foto: J. Vali mai 1991 3. Veltsi mõisa viinavabrik. Foto: V. Ranniku 1966	
13.	Hajjala vald (Lääne-Virumaa)	Hajjala kihelkond (<i>Kirchspiel Hajfall</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Vihula mõis (<i>Viol</i>)	59.546485, 26.18263	Sergei Karl Berend von Schubert (23.12.1883–05.09.1942)	18./19. sajandivahetus	Arhailine näide		Kivi	Rahuldav, hiljem ehitatud ümber mõisa moonakate majaks		1. 15970 Vihula mõisa viinaköök-kuumhargade tall 2. ERA-5025.2.5812 Vihula küla ja mõis ajaringis. 3. ERA-T-76.1.12484 Vihula mõis. Ajalooline õiend Tekst 4. ERA-T-76.1.3191 Vihula mõis. Ajalooline õiend	Vihula mõisa viinaköök Vihula Manor Vodka Distillery	Vihula mõisa asendiskeem	1. Vihula (TLM 85 G 82); Tallinna Linnamuuseum 2. Foto. Vihula mõisahoone (TLM F 10271.2); Tallinna Linnamuuseum 3. Vihula (RM F 949.60); Virumaa Muuseumid SA 4. Vihula mõisa kõrvalhooned (RM F 757.175); Virumaa Muuseumid SA 5. Vihula mõisatooliste elumaja (RM F 552.9); Virumaa Muuseumid SA 6. Vihula mõisa viinaköök-kuumhargade tall (nimetatud ka moonakatemaja) Foto: Veljo Ranniku 1966 7. Vihula mõisa viinaköök-kuumhargade tall, reg. nr. 15970. Foto: M. Abel, kp. 21.06.13
14.	Alutaguse vald (Ida-Virumaa)	Iisaku kihelkond (<i>Kirchspiel Isaak</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Iisaku mõis (<i>Isaak ja Исаакъ</i>)	59.086096, 27.313987	Fromhold Kangro, Jaan Laur, Jüri Parik ja Eduard Ehrlich	19. sajandi lõpp			Paekivi	Hävinud		ERA-T-76.1.3140 Iisaku mõis			
15.	Alutaguse vald (Ida-Virumaa)	Iisaku kihelkond (<i>Kirchspiel Isaak</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Tärivere mõis (<i>Terrefer</i>)	59.121184, 27.327258	Konstantin Sonne (–)	19. sajand			Paekivi	Halb		ERA-T-76.1.15563 Tärivere mõis. Inventariseerimine			
16.	Toila vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Järve mõis (<i>Tärpsal ja Тюрпсаль</i>)	59.40897, 27.306218	Georg Joachim Alexander von Dehn (06.11.1863–01.12.1952)	1904			Kivi	Halb	EAA.33.3.2457	ERA-T-76.1.15497 Järve mõis. Inventariseerimine			

VIRU KREIS (Viru kreis, sks *Die Wierlandische Kreis, Wierland*)

JRK	HALDUSJAOTUS		MÕIS			VIINAVABRIK					ALLIKAD				
	Tänapäevane	Ajalooline	Mõisa nimi (saksa ja vene keeles)	Koordinaadid	Viimane mõisa omanik	Ehitusaeg	Stiil	Meister	Materjal	Seisukord	Rahvusarhiiv	Muinsuskaitseamet	Muud allikad	Mõisaplaanid	FOTOD
17.	Jõhvi vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Jõhvi mõis (<i>Jewe ja Jēee</i>)	59.353712, 27.423363	Jean Etienne Maurice Girard de Soucanton, Jean Antoine Alexander Edmund Girard de Soucanton, Solange Valentine Odette Girard de Soucanton, Jeanne Leonore Gabrielle Girard de Soucanton, Olga Leonore Madeleine Girard de Soucanton, Jeanne Marquerite (Pauline) von Pistohlkors, Pauline Eleonore Eugenie Tobiesen ja Pauline Gabriele von Taube	19. sajand			Maa- ja paekivi	Hävinud		ERA-T-76.1.3140 Jõhvi mõis			
18.	Alutaguse vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kiiikla mõis (<i>Kiekel ja Kuxen</i>)	59.282838, 27.234653	Sophie Lidia Magda von Dehn, Nikolai von Dehn, Heinrich Georg von Dehn, Otto Karl von Dehn, Gisela Marie von Dehn ja Anna Magdalene von Dehn	19. sajand			Paekivi	Varemed			Balti-Eesti Piiritusetootjate Selts „Kõigi Vene impeeriumi piiritusetehaste aadressiraamat“ (1910), lk 331		
19.	Toila vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Konju mõis (<i>Rausfer</i>)	59.396388, 27.595339	Einar Alexander Foss (01.10.1858–24.11.1925) ja Paul Segsted Harald Larsen (–)	19. sajand			Kivi	Hävinud		ERA-T-76.1.15504 Konju mõis. Inventariseerimine			
20.	Toila vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kukruse mõis (<i>Kuckers ja Kyksepers</i>)	59.385833, 27.360386	Hermann Georg von Toll (01.09.1855–30.06.1935)	1889		Eestimaa kubermanguvalitsuse mehaanik Kotovin	Paekivi	Hävinud	EAA.33.3.1903	1. ERA-T-76.1.3140 Kukruse mõis 2. ERA-T-76.1.12339 Kukruse mõis. Ajalooline õiend 3. ERA-T-76.1.15508 Kukruse mõis. Inventariseerimine			
21.	Alutaguse vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kurtna mõis (<i>Kurtna ja Kypmua</i>)	59.272239, 27.513283	Herta Koulson (–)					Hävinud			1870. aastal paigaldas Franz Krull Kurtna mõisa uut tüüpi ja väga ökonoomse viinadestilleerimise seadme.	Kurtna piirituseabriku loostusplaan (RM 2058 Arl 624-90). Virumaa Muuseumid SA	
22.	Alutaguse vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Mäetaguse mõis (<i>Mehntack ja Menmaks</i>)	59.224018, 27.291806	Olga Anna Pauline von Rosen (sünd von Mantuffel), Julie (Lilia) Marie von Schilling (sünd von Rosen) ja Gabriele Emilie Lehbort (sünd von Rosen)	19. sajandi II pool				Ümberehitatud rahvamajaks		1. ERA-T-76.1.3140 Mäetaguse mõis 2. ERA-T-76.1.12752 Mäetaguse mõis. Ajalooline õiend			
23.	Alutaguse vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Ohakvere mõis (<i>Ahagfer</i>)	59.226971, 27.453774	Adele Dorothea Leontine Glanström (von Reichenbach, 10.04.1847–)							ERA-T-76.1.11682 Illuka mõis. Ajalooline õiend			

VIRU KREIS (Viru kreis, sks *Die Wierlandische Kreis, Wierland*)

JRK	HALDUSJAOTUS		MÕIS			VIINAVABRIK					ALLIKAD				
	Tänapäevane	Ajalooline	Mõisa nimi (saksa ja vene keeles)	Koordinaadid	Viimane mõisa omanik	Ehitusaeg	Stiil	Meister	Materjal	Seisukord	Rahvusarhiiv	Muinsuskaitseamet	Muud allikad	Mõisaplaanid	FOTOD
24.	Toila vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Ontika mõis (<i>Ontika ja Oumusa</i>)	59.437407, 27.299619	Konstantin Clapier de Colouque (19.03.1859–1944 või 1945)				Kivi	Hävinud		ERA-T-76.1.13130 Ontika mõis. Ajalooline õiend			
25.	Alutaguse vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Pagari mõis (<i>Paggar</i>)	59.258675, 27.3797	Reinhold Gustav Eduard von Stackelberg (26.09.1845–28.06.1918)	19. sajandi II pool			Maa- ja paekivi	Rahuldav		1. 13974 Pagari mõisa viinavabrik, 19. saj 2. ERA-T-76.1.3140 Pagari mõis	Pagari mõisa asendiplaan	Pagari mõisa piiritusevabrik 1912 (ERM Fk 169:27). Eesti Rahva Muuseum	
26.	Jõhvi vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Sompa mõis (<i>Sompäh</i>)	59.353715, 27.423364	Otto Ernst August von Renteln (02.02.1863–21.09.1947)	19. sajandi II pool			Paekivi	Ümberehitatud		1. ERA-T-76.1.3140 Sompa mõis 2. ERA-T-76.1.15553 Sompa mõis. Inventariseerimine			
27.	Jõhvi vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Tammiku mõis (<i>Eichenhain</i>)	59.334515, 27.382761	Emma Fredericka von Maydell (sünd Stryk, 05.01.1862–)					Hävinud		ERA-T-76.1.15558 Tammiku mõis. Inventariseerimine			
28.	Toila vald (Ida-Virumaa)	Jõhvi kihelkond (<i>Kirchspiel Jewe</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Voka mõis (aastani 1781 <i>Fockenhof</i> , seejärel <i>Chudleigh</i>)	59.412316, 27.581082	Alfred von Wilken (–)	19. sajand			Kivi	Hävinud				1. Voka viinavabrik. Pildil näha Voka paistitik Rausvere jõel, tagaplaanil Voka mõisa park (ERM Fk 2352:153). Eesti Rahva Muuseum 2. Voka mõisa viinavabrik. Allikas: (Elu)maiad vanadel fotodel (03.06.2013)	
29.	Kadrina vald (Lääne-Virumaa)	Kadrina kihelkond (<i>Kirchspiel St. Katharinen</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Jõepere mõis (<i>Jömper ja Henneps</i>)	59.289017, 26.188615	Margarethe (Daisy) Luise von Brevern (sünd von Baggehuffwudt, –)	19. sajandi II poole keskel			Maa- ja paekivi, tellis	Varemed		1. ERA-T-76.1.10433 Jõepere mõis 2. ERA-T-76.1.15207 Jõepere mõis. Inventariseerimine			
30.	Kadrina vald (Lääne-Virumaa)	Kadrina kihelkond (<i>Kirchspiel St. Katharinen</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kolu mõis (<i>Heinrichshof</i>)	59.357206, 26.007328	Ernst Moritz von Ungern-Sternberg (27.07.1860–1944)					Hävinud					
31.	Rakvere vald (Lääne-Virumaa)	Kadrina kihelkond (<i>Kirchspiel St. Katharinen</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Lasila mõis (<i>Lasilla</i>)	59.250815, 26.215995	Otto Ernst August von Renteln (02.02.1863–21.09.1947)	19. sajandi II poole keskel			Maa- ja paekivi	Varemed		1. 15766 Lasila mõisa viinavabrik 2. ERA-T-76.1.10434 Lasila mõis 3. ERA-T-76.1.13226 Lasila mõis. Ajalooline õiend 4. ERA-T-76.1.15287 Lasila mõis. Inventariseerimine	Lasila mõisa asendiskeem	1. MINU FOTOD 2. Lasila piiritusevabrik 1929 / Rakvere vald (Ulvar Vogt) 3. Lasila piiritusevabrik (RM F. 1239: 8); Virumaa Muuseumid SA	
32.	Kadrina vald (Lääne-Virumaa)	Kadrina kihelkond (<i>Kirchspiel St. Katharinen</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Neeruti mõis (<i>Buchowden</i>)	59.31147, 26.163968	Emmy Mathilde Jemilie von Kirschten (27.08.1899–)							ERA-T-76.1.10420 Neeruti mõis. Ajalooline õiend		Neeruti mõisa viinavabrik (Urmas Ojango)	

VIRU KREIS (Viru kreis, sks *Die Wierlandische Kreis, Wierland*)

JRK	HALDUSJAOTUS		MÕIS			VIINAVABRIK					ALLIKAD				
	Tänapäevane	Ajalooline	Mõisa nimi (saksa ja vene keeles)	Koordinaadid	Viimane mõisa omanik	Ehitusaeg	Stiil	Meister	Materjal	Seisukord	Rahvusarhiiv	Muinsuskaitseamet	Muud allikad	Mõisaplaanid	FOTOD
33.	Haljala vald (Lääne-Virumaa)	Kadrina kihelkond (<i>Kirchspiel St. Katharinen</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Palmse mõis (<i>Palms, vn Пальме</i>)	59.512785, 25.956213	Gustav Christian Baron von der Pahlen (24.09.1883–29.08.1914). Hiljem Katharina (Kitty) Maria Nathalie von Dewitz (sünd von Buxhoeveden, 1. abielu von der Pahlen), 28.09.1887–15.10.1938)	Varasemad: 1736 (puit), 1774 (kivi). Praegune hoone: 1860.–1870. aastad	Barokkstiilis mõisaansambliks kuuluv hoone	1890. aasta projekt, mehaanik Kotovin (esineb võrreldes kavandiga mõningaid muudatusi)	Puit, hiljem kivi	Hea, kohandatud hotelliks	EAA.33.3.1935	1. 15903 Palmse mõisa viinavabrik 2. ERA-T-76.1.12212 Palmse mõis. Ajalooline. öiend 3. ERA-T-76.1.2279 Palmse mõis. Ajalooline. öiend 4. ERA-T-76.1.1336 Palmse mõis. Ajalooline. öiend 1972 5. ERA-T-76.1.16418 Palmse mõis. Inventariseerimine 6. ERA-T-76.1.2404 Palmse mõisaansambel. Restaureerimisettepaneku d 1976	Murel, Susanna (01.04.2020). Ajalooblogi. Palmse mõis vanadel kaartidel [Ajaveebi sissekanne]. Virumaa Muuseumid	1. EAA.1690.1.34 2. EAA.1690.1.36	1. EFA.333.0.169613 Palmse mõisa viinaköök 2. Palmse mõis (RM F.1634:52). Virumaa Muuseumid SA 3. EAA.5266.1.1271.220 Vaade Palmse mõisa abihoonetele 4. Palmse viinavabrik aastal 1890 5. GNST - J. Gagarini nimeline mäidisovhoostehnikum Majandi töötajate ekskursioon Lahemaale. Palmse. 1981. (Peeter Arro fotokogu) 6. Palmse mõisa vaade (AM F.23512). Eesti Ajaloomuuseum SA 7. Seltskond Palmse mõisa viinaköögi varemete juures (ERM Fk 3009.2069). Eesti Rahva Muuseum
34.	Kadrina vald (Lääne-Virumaa)	Kadrina kihelkond (<i>Kirchspiel St. Katharinen</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Udriku mõis (<i>Udriich</i>)	59.296228, 26.060742	Heinrich Carl Edvard von Reh binder (09.02.1860–16.11.1929)	19. sajandi II pool, 1868. aastal ehitati uus viinavabrik	Klassitsistlikku mõisakompleksi kuuluv hoone	Arhitekt Friedrich Modi tegi 1888. aastal uuendusprojekti	Paekivi, tellis	Varemed		1. 15683 Udriku mõisa viinavabriku varemed 2. ERA-T-76.1.10244 Udriku mõisa ajalooline. öiend 3. ERA-T-76.1.14816 Udriku mõis. Inventariseerimine 4. ERA-T-76.1.3544 Udriku mõisa viinavabrik. Eskiisprojekt 1978 5. ERA-T-76.1.3545 Udriku mõisa viinavabrik. Sisekujunduse eskiisprojekt 1978 6. VLAKV.1.14 Udriku mõisa kõrvalhooned. Arhitektuurimälestuse pass 7. VLAKV.1.14 Udriku mõisa kõrvalhooned II. Arhitektuurimälestuse pass		1. Udriku mõisa viinavabrik. Foto: Anns Hein 1984 2. Udriku viinavabrik (Ulvar Vogt erakogu) 3. Udriku viinavabrik (Ulvar Vogt erakogu)	
35.	Kadrina vald (Lääne-Virumaa)	Kadrina kihelkond (<i>Kirchspiel St. Katharinen</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Undla mõis (<i>Undel</i>)	59.347855, 26.107291	Karl Thomas Friedrich Frhr. von Dellingshausen (12.06.1859–1945)	19. sajandi lõpp			Paekivi, tellis	Rahuldav, hiljem kohandatud tootmishooneks		1. ERA-T-76.1.10435 Undla mõis 2. ERA-T-76.1.14800 Undla mõis. Inventariseerimine		1. MINU FOTOD 2. Undla mõisa viinavabrik (foto: Iifar)	
36.	Kadrina vald (Lääne-Virumaa)	Kadrina kihelkond (<i>Kirchspiel St. Katharinen</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Vatku mõis (<i>Wattküll ja Bamsiole</i>)	59.410053, 26.040261	Nikolai Friedrich von Dellingshausen (19.09.1861–20.01.1926)	19. sajand				Varemed		1. ERA-T-76.1.10435 Vatku mõis 2. ERA-T-76.1.14779 Vatku mõis. Inventariseerimine	EAA.3724.4.1691		
37.	Kadrina vald (Lääne-Virumaa)	Kadrina kihelkond (<i>Kirchspiel St. Katharinen</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Vohnja mõis (<i>Fonal</i>)	59.374228, 26.042153	Joosep Reinberg (–)	19. sajandi lõpp			Paekivi	Rahuldav		1. 15695 Vohnja mõisa viinavabrik 2. ERA-T-76.1.10435 Vohnja mõis 3. ERA-T-76.1.14771 Vohnja mõis. Inventariseerimine		EFA.333.0.149186 Vohnja mõisa viinaköök (ehitatud 1898.a.)	

VIRU KREIS (Viru kreis, sks *Die Wierlandische Kreis, Wierland*)

JRK	HALDUSJAOTUS		MÕIS			VIINAVABRIK					ALLIKAD				
	Tänapäevane	Ajalooline	Mõisa nimi (saksa ja vene keeles)	Koordinaadid	Viimane mõisa omanik	Ehitusaeg	Stiil	Meister	Materjal	Seisukord	Rahvusarhiiv	Muinsuskaitseamet	Muud allikad	Mõisaplaanid	FOTOD
38.	Lüganuse vald (Ida-Virumaa)	Lüganuse kihelkond (Kirchspiel Luggenhusen), Virumaa (Wierland)	Aa mõis (<i>Haakhof</i> ja <i>Гаакгофъ</i>)	59.425539, 27.15065	Otto Moritz von Gruenewaldt (04.12.1860–)	19. sajand			Paekivi	Varemed		13935 Aa mõisa viinavabriku vare. 19.saj	ERM KV 234: 12/249-254 Mõisamoonakate clust Aa mõisas aastail 1900-1921	Aa mõisa asendiplaan	1. Aa mõisa viinavabriku vare. 19.saj. Foto: Kalle Merilai 01.11.2016.a 2. Aa mõisa viinavabrik Foto: J. Vali 31.05.2010
39.	Lüganuse vald (Ida-Virumaa)	Lüganuse kihelkond (Kirchspiel Luggenhusen), Virumaa (Wierland)	Erra mõis (<i>Erras</i>)	59.372178, 26.989064	Alexander Andreas von Kursell (09.09.1854–07.04.1918)	1860, laiendatud 1888 (19. sajandi lõpp)			Paekivi	Halb		1. ERA-T-76.1.3140 Erra mõis 2. ERA-T-76.1.12983 Erra mõis. Ajalooline öiend 3. ERA-T-76.1.15488 Erra mõis. Inventariseerimine	Erra mõisa ajalugu		1. Erra viinavabrik 2. Erra mõisa viinavabrik Foto: J. Vali 1996
40.	Lüganuse vald (Ida-Virumaa)	Lüganuse kihelkond (Kirchspiel Luggenhusen), Virumaa (Wierland)	Maidla mõis (<i>Wrangelstein</i> ja <i>Врангельштейнъ</i>)	59.336341, 27.013885	Hermann Oscar Löwis of Menar (01.02.1863–31.10.1935)	19. sajand				Ümberehitatud		1. ERA-T-76.1.13131 Maidla mõis. Ajalooline öiend 2. ERA-T-76.1.15515 Maidla mõis. Inventariseerimine			Ageri mõisa viinakook. Foto: V. Ranniku 1971
41.	Lüganuse vald (Ida-Virumaa)	Lüganuse kihelkond (Kirchspiel Luggenhusen), Virumaa (Wierland)	Püssi mõis (<i>Neu-Isenhof</i> ja <i>Изенгофъ</i>)	59.372719, 27.045365	Gustav Ernst Magnus Graf von Stackelberg (17.09.1840–20.05.1919)	Peafassaadil aastarv 1862			Paekivi	Hea		1. 13944 Püssi mõisa viinavabrik, 1862 2. ERA-T-76.1.3140 Püssi mõis 3. ERA-T-76.1.13227 Püssi mõis. Hoonestuse uurimine			
42.	Rakvere vald (Lääne-Virumaa)	Rakvere kihelkond (<i>Kirchspiel Wesenberg</i>), Virumaa (Wierland)	Arkna mõis (<i>Arknaal</i>)	59.393928, 26.378094	Alexander Bernhard (Berend) von Schubert (07.02.1849–07.03.1923)					Hea, kohantatud elamuks ja kaupluseks		ERA-T-76.1.13074 Arkna mõis. Ajalooline öiend			Arkna mõisa viinakook Foto: J. Vali detsember 1996
43.	Rakvere vald (Lääne-Virumaa)	Rakvere kihelkond (<i>Kirchspiel Wesenberg</i>), Virumaa (Wierland)	Kaarli mõis (<i>Alt-Sommerhusen</i>)	59.359167, 26.452778	Georg Heinrich von Vietinghoff (16.08.1851–02.12.1914)	18. ja 19. sajandivahetus			Paekivi	Ilmselt hävinud		ERA-T-76.1.10433 Kaarli mõis			Kaarli mõisa kõrvalhoone. Foto: V. Ranniku 1967
44.	Rakvere vald (Lääne-Virumaa)	Rakvere kihelkond (<i>Kirchspiel Wesenberg</i>), Virumaa (Wierland)	Kloodi mõis (<i>Peuth</i>)	59.38483, 26.279069	Gustav Johann von Derfelden (13.04.1849–17.03.1926)	Dateeritud raidkiviga 1888			Maakivi, tellis	Varemed		1. ERA-T-76.1.10433 Kloodi mõis 2. ERA-T-76.1.15131 Kloodi mõis. Inventariseerimine			Kloodi viinavabrik (Ulvar Vogt trakogu)
45.	Rakvere vald (Lääne-Virumaa)	Rakvere kihelkond (<i>Kirchspiel Wesenberg</i>), Virumaa (Wierland)	Kohala mõis (<i>Tolks</i>)	59.417161, 26.53592	Justine Ulrike (Ina) von Wrangell (sünd von Dehn, 14.04.1843–07.07.1928) ja Sergei von Wrangell (23.10.1878–26.10.1926)	19. sajand			Paekivi			1. ERA-T-76.1.10433 Kohala mõis 2. ERA-T-76.1.15123 Kohala mõis. Inventariseerimine	Plaan Kohala piiritustehas (RM 2574 Arl 633:3), Virumaa Muuseumid SA		

VIRU KREIS (Viru kreis, sks *Die Wierlandische Kreis, Wierland*)

JRK	HALDUSJAOTUS		MÕIS			VIINAVABRIK					ALLIKAD				
	Tänapäevane	Ajalooline	Mõisa nimi (saksa ja vene keeles)	Koordinaadid	Viimane mõisa omanik	Ehitusaeg	Stiil	Meister	Materjal	Seisukord	Rahvusarhiiv	Muinsuskaitseamet	Muud allikad	Mõisaplaanid	FOTOD
46.	Rakvere vald (Lääne-Virumaa)	Rakvere kihelkond (<i>Kirchspiel Wesenberg</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Mädapea mõis (<i>Mettapäh</i>)	59.318286, 26.251468	–	19. sajandi lõpp			Maa- ja paekivi	Hea		1. ERA-T-76.1.10434. Mädapea mõis 2. ERA-T-76.1.15261. Mädapea mõis. <u>Inventariseerimine</u>			
47.	Rakvere linn (Lääne-Virumaa)	Rakvere kihelkond (<i>Kirchspiel Wesenberg</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Rakvere mõis (<i>Schloß Wesenberg ja Бесенберг-Штоосъ</i>)	59.350351, 26.35018	Carl August Edler von Rennenkampff (02.08.1874–05.01.1934)	1908			Kivi	Hea, ümberehitatud	EAA.33.3.22631	ERA-T-76.1.16415. Rakvere mõis. <u>Inventariseerimine</u>			1. Rakvere mõisa viinavabrik ja kaalukoda (RM F 820.32); Virumaa Muuseumid SA 2. Rakvere piiritusevabrik (RM F 976.43); Virumaa Muuseumid SA 3. Rakvere mõisa viinameister Oskar Goetsch abikaasaga (RM F 820.14); Virumaa Muuseumid SA 4. Rakvere, piiritusevabrik. (TLM Fn. 9786.92); Tallinna Linnamuuseum 5. Rakvere, sõjas purustatud piiritusepuhastamise vabrik (RM F 27.2); Virumaa Muuseumid SA
48.	Rakvere vald (Lääne-Virumaa)	Rakvere kihelkond (<i>Kirchspiel Wesenberg</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Sõmeru mõis (<i>Neu-Sommerhusen ja Зоммергаузен-Heiß</i>)	59.360851, 26.435159	Charlotte Katharine Sophie von Tiesenhausen (11.11.1853–) ja Katharina Wilhelmine Olga von Tiesenhausen (04.01.1860–)					Hävinud?			Balti-Eesti Piiritusetootjate Selts „Kõigi Vene imperiumi piiritusetehaste aadressiraamat“ (1910), lk 330		
49.	Rakvere vald (Lääne-Virumaa)	Rakvere kihelkond (<i>Kirchspiel Wesenberg</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Uhtna mõis (<i>Uchten</i>)	59.394122, 26.567575	Alexander Jacob von Weiss (08.04.1866–20.03.1929)	1900			Paekivi	Hea, ümberehitatud	EAA.33.3.2292	1. ERA-T-76.1.10435. Uhtna mõis 2. ERA-T-76.1.10486. Uhtna mõis. Ajalooline õiend 3. ERA-T-76.1.15269. Uhtna mõis. <u>Inventariseerimine</u>			
50.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Simuna kihelkond (<i>Kirchspiel St. Simonis</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Avanduse mõis (<i>Avandus ja Авандусъ</i>)	59.044305, 26.391226	Konstantin Paul Karl von Bremen (04.03.1855–10.10.1924)	1860/1895			Paekivi	Varemed (põles 30.04.1999)		1. ERA-T-76.1.10779. Avanduse mõis. Ajalooline õiend 2. ERA-T-76.1.15260. Avanduse mõis. <u>Inventariseerimine</u>			1. Avanduse mõisa viinavabrik Foto: J. Vali 01.09.2010 2. Avanduse viinavabrik (Marko Mänd erakogu)
51.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Simuna kihelkond (<i>Kirchspiel St. Simonis</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Käru mõis (<i>Kerro</i>)	58.969135, 26.438766	Moritz Paul Reimar von zur Mühlen (25.10.1885–09.02.1945)					Ümberehitatud					1. MINU FOTOD 2. Käru: viinaköök Käru mõisa juures.
52.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Simuna kihelkond (<i>Kirchspiel St. Simonis</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Lasinurme mõis (<i>Lassinorm ja Лазинурме</i>)	58.944818, 26.314667	Nikolai Wolter von Stackelberg (21.06.1876–24.05.1941)	1890	Historitsism	Plaanil on kirjas: Arhitekt Nikolai Ludwig Jakob Tamm (Thamm) noorem (plaanil kirjas H. Тамм, 31.05.1867–21.12.1948) + Eestimaa kubermangu valitsuse mehaanik Kotovin	Maakivi	Varemed	EAA.33.3.1748	1. ERA-T-76.1.10434. Lasinurme mõis 2. ERA-T-76.1.15096. Lasinurme mõis. <u>Inventariseerimine</u>			1. Lasinurme mõisa viinaköök. Foto: Ivar Leidus 2. Lasinurme mõisa piiritusevabrik. Foto: V. Ranniku 1965

VIRU KREIS (Viru kreis, sks Die Wierlandische Kreis, Wierland)

JRK	HALDUSJAOTUS		MÕIS			VIINAVABRIK					ALLIKAD				
	Tänapäevane	Ajalooline	Mõisa nimi (saksa ja vene keeles)	Koordinaadid	Viimane mõisa omanik	Ehitusaeg	Stiil	Meister	Materjal	Seisukord	Rahvusarhiiv	Muinsuskaitseamet	Muud allikad	Mõisaplaanid	FOTOD
53.	Vinni vald (Lääne-Virumaa)	Simuna kihelkond (Kirchspiel St. Simonis), Virumaa (Wierland)	Moora mõis (Mohrenhof ja Mopencof)	59.066171, 26.528054	Heinrich (Henri) Alexander von Stackelberg (24.07.1869–26.04.1933)	1892		Eestimaa kubermanguvalituse mehaanik Kotovin	Maa- ja paekivi		EAA.33.3.1991				Moora mõisa piiritusevabrik - pruulikoda (ERM Fk 2883:82); Eesti Rahva Muuseum
54.	Vinni vald (Lääne-Virumaa)	Simuna kihelkond (Kirchspiel St. Simonis), Virumaa (Wierland)	Muuga mõis (Münkenhof ja Мюнкевофъ)	59.111205, 26.634205	Timoleon (Leo) Karl von Neff (? 09.1871–22.11.1919)	1888, 1906 osaliselt põlenud		Arhitekt Friedrich Modi	Paekivi	Varemed (pöles 1906)	EAA.33.3.1833		Muuga mõisa asendiskeem		1. Viinavabrik Foto: J. Vali 23.05.2001 2. E. Vilde kunagise kodu vastas olev viinaköök 1968 (TALK EVMF 604:14 EVMF 604); Tallinna Kirjanduskeskus 3. [Vilde, Eduard], kasvukodu, Muuga mõisa vana viinaköök KM EKLA. A-37-549 4. E. Vilde kasvukoht Muugal (TALK EVM 311 EVK 12); Tallinna Kirjanduskeskus (taga viinaköök)
55.	Vinni vald (Lääne-Virumaa)	Simuna kihelkond (Kirchspiel St. Simonis), Virumaa (Wierland)	Paasvere mõis (Pastfer)	59.069708, 26.654012	Moritz Alexander Georg (Axel) von Maydell (14.09.1869–17.06.1945)	19. sajandi II pool, juurdeehitus 20. sajandivahetus			Paekivi	Varemed					1. ERA-T-76.1.10434 Paasvere mõis 2. ERA-T-76.1.14976 Paasvere mõis. Inventariseerimine
56.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Simuna kihelkond (Kirchspiel St. Simonis), Virumaa (Wierland)	Pudivere mõis (Poidifer)	59.088381, 26.357679	Konstantin Paul Karl von Bremen (04.03.1855–10.10.1924)	19. sajand		Arhitekt Friedrich Modi	Paekivi	Varemed (hävinud?)					1. ERA-T-76.1.12938 Pudivere mõis. Ajalooline õiend 2. ERA-T-76.1.15278 Pudivere mõis. Inventariseerimine
57.	Vinni vald (Lääne-Virumaa)	Simuna kihelkond (Kirchspiel St. Simonis), Virumaa (Wierland)	Rahkla mõis (Rachkül ja Рахколы)	59.098779, 26.532517	Karl Friedrich Kadak (Kaddak, 24.12.1859–08.09.1940)	1888	Neogooti	Arhitekt Friedrich Axel von Howen	Paekivi	Halb, osa hoonest hiljem lammutatud	EAA.33.3.1796				1. Rahkla mõisa piiritusevabrik - pruulikoda (ERM Fk 2883:129); Eesti Rahva Muuseum 2. Rahkla mõisa viinavabrik. Foto: V. Ranniku 1965
58.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Simuna kihelkond (Kirchspiel St. Simonis), Virumaa (Wierland)	Salla mõis (Sall)	58.954021, 26.377806	Ernst Hermann von Harpe (31.08.1872–20.10.1934)	19. sajand, 1889		Arhitekt Friedrich Modi	Maakivi, tellis	Varemed	EAA.33.3.1836		Salla mõisa asendiskeem		1. Salla mõisa viinavabriku varemed. 15720 - vaade põhjast läänepoolsele osale autor: Anne Kaldam aeg: Anne Kaldam 2. Salla mõisa viinavabriku varemed. Foto: Raili Uustalu 19.03.2018. Vaade varemetele edelast 3. Viinavabriku varemed Foto: J. Vali 23.05.2001 4. Salla mõisa viinavabrik (RM F 351:4); Virumaa Muuseumid SA
59.	Jõgeva vald (Jõgevamaa)	Simuna kihelkond (Kirchspiel St. Simonis), Virumaa (Wierland)	Selli, ka Seli mõis (Sellie)	58.891264, 26.27309	Karl Alfred von Baer, Konstanze Aline Auguste von Baer, Ernst August von Baer, Ferdinand Wilhelm von Baer ja Konrad Karl Cesil von Baer	1891		Eestimaa kubermanguvalituse mehhaanik Kotovin			EAA.33.3.1963				

VIRU KREIS (Viru kreis, sks *Die Wierlandische Kreis, Wierland*)

JRK	HALDUSJAOTUS		MÕIS			VIINAVABRIK					ALLIKAD				
	Tänapäevane	Ajalooline	Mõisa nimi (saksa ja vene keeles)	Koordinaadid	Viimane mõisa omanik	Ehitusaeg	Stiil	Meister	Materjal	Seisukord	Rahvusarhiiv	Muinsuskaitseamet	Muud allikad	Mõisaplaanid	FOTOD
60.	Sillamäe linn (Ida-Virumaa)	Vaivara kihelkond (<i>Kirchspiel Waiwara</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Türsamäe mõis (<i>Türsel</i>)	59.400793, 27.726487	Otto Öis (26.01.1864–29.09.1931)	19. sajandi lõpp			Paekivi	Hävinud		1. ERA-T-76.1.3140 Türsamäe mõis 2. ERA-T-76.1.15564 Türsamäe mõis . Inventariseerimine			
61.	Narva-Jõesuu linn (Ida-Virumaa)	Vaivara kihelkond (<i>Kirchspiel Waiwara</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Vaivara mõis (<i>Waiwara ja Baiteapa</i>)	59.37413, 27.878299	Nikolai (Klaus) Leopold von Korff (29.12.1868–06.11.1925)					Hävinud			Balti-Eesti Piirituseootjate Selts „Kõigi Vene impeeriumi piiritusehaste aadressiraamat“ (1910), lk 328		
62.	Vinni vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Jaagupi kihelkond (<i>Kirchspiel St. Jakobi</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Inju mõis (<i>Innis ja Hinuucs</i>)	59.266508, 26.363664	Herman von Krause (18.11.1834–15.06.1909)	19. sajand			Kivi	Varemed		1. ERA-T-76.1.13167 Inju mõis . Ajalooline õiend 2. ERA-T-76.1.15264 Inju mõis . Inventariseerimine			
63.	Vinni vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Jaagupi kihelkond (<i>Kirchspiel St. Jakobi</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kulina mõis (<i>Kullina ja Kүүлuna</i>)	59.207521, 26.557282	Vene Talurahva Põllupank	19. sajandi II pool või lõpp			Paekivi	Hävinud		ERA-T-76.1.10433 Kulina mõis			
64.	Vinni vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Jaagupi kihelkond (<i>Kirchspiel St. Jakobi</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Küti mõis (<i>Kurküll ja Күрколь</i>)	59.220883, 26.549321	Georg Rudolf von Stackelberg (30.11.1872–15.03.1934)				Paekivi	Rahuldav		ERA-T-76.1.15283 Küti mõis . Inventariseerimine			
65.	Vinni vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Jaagupi kihelkond (<i>Kirchspiel St. Jakobi</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Mõdriku mõis (<i>Mödders ja Меодорск</i>)	59.304781, 26.454926	Georg Joachim Alexander von Dehn (06.11.1863–01.12.1952)	19. sajand	Historitsism		Paekivi, krohvitud seinad	Hea, ümberehitatud elamuks		1. 15990 Mõdriku mõisa . viinavabrik 2. ERA-T-76.1.1638 Mõdriku mõis . Ajalooline õiend 3. ERA-T-76.1.15081 Mõdriku mõis . Inventariseerimine			Mõdriku piirituseabriku piiritusevoor (RM F 1133.3); Virumaa Muuseumid SA
66.	Vinni vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Jaagupi kihelkond (<i>Kirchspiel St. Jakobi</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Põlula mõis (<i>Poll</i>)	59.313054, 26.628403	Ulrich von Krause, Paul Theodor von Krause, Anna Elisabeth von Krause, Karin Molly Johanna von Krause ja Anna Henriette Karoline Molly von Krause	1890		Eestimaa kubermanguvalituse mehaanik Kotovin	Maa- ja paekivi	Varemed	EAA.33.3.1934	1. ERA-T-76.1.10434 Põlula mõis 2. ERA-T-76.1.15275 Põlula mõis . Inventariseerimine			Põlula mõis (Poll), viinavabrik 1937. V.- Jaagupi khk (ERM FK 887-784); Eesti Rahva Muuseum
67.	Vinni vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Jaagupi kihelkond (<i>Kirchspiel St. Jakobi</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Roela mõis (<i>Ruil</i>)	59.171467, 26.599981	Elise Elmire Auguste Marie von Wrangell, Margaretha Lucie Marie von Wrangell, Peter Hermann Ferdinand von Wrangell, Amy Casilie Katharina von Wrangell ja Hans Herman Oscar von Wrangell	1895		Eestimaa kubermanguvalituse mehaanik Kotovin	Paekivi		EAA.33.3.2083	1. ERA-T-76.1.10434 Viru-Roela mõis 2. ERA-T-76.1.15274 Roela mõis . Inventariseerimine			1. Roela piirituseabrik 2. Roela (Ulvar Vogt erakogu)

VIRU KREIS (Viru kreis, sks *Die Wierlandische Kreis, Wierland*)

JRK	HALDUSJAOTUS		MÕIS			VIINAVABRIK					ALLIKAD				
	Tänapäevane	Ajalooline	Mõisa nimi (saksa ja vene keeles)	Koordinaadid	Viimane mõisa omanik	Ehitusaeg	Stiil	Meister	Materjal	Seisukord	Rahvusarhiiv	Muinsuskaitseamet	Muud allikad	Mõisaplaanid	FOTOD
68.	Rakvere vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Jaagupi kihelkond (<i>Kirchspiel St. Jakobi</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Rägavere mõis (<i>Raggafjer</i>)	59.325219, 26.48939	Karl Alexander (Axel) von Dehn (–)							ERA-T-76.1.4001 Rägavere mõis. Ajalooline õiend			
69.	Rakvere vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Jaagupi kihelkond (<i>Kirchspiel St. Jakobi</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Vaeküla mõis (<i>Wayküll ja Batiskow</i>)	59.343608, 26.512607	Friedrich Karl Iwan von Schubert (24.12.1883–1979)	1885-1886, 1889		Arhitekt Friedrich Modi	Maakivi	Rahuldav	EAA.33.3.1866	1. 15836 Vaeküla mõisa viinavabrik 2. ERA-T-76.1.10435 Vaeküla mõis 3. ERA-T-76.1.15290 Vaeküla mõis. Inventariseerimine		Vaeküla mõisa asendiskeem	
70.	Vinni vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Jaagupi kihelkond (<i>Kirchspiel St. Jakobi</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Voore mõis (<i>Forel</i>)	59.245841, 26.531131	Kurt Johanson, Friedebert Johanson, Heinrich Johanson ja Olga Emilie Johanson	19. sajandi II pool ning lõpp			Paekivi	Varemed		1. ERA-T-76.1.10435 Voore mõis 2. ERA-T-76.1.15282 Voore mõis. Inventariseerimine		Voore mõisa asendiskeem	
71.	Viru-Nigula vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Nigula kihelkond (<i>Kirchspiel Maholm</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kalvi mõis (<i>Pöddes</i>)	59.482716, 26.787943	Nikolai Georg Karl Friedrich von Stackelberg (18.10.1862–10.09.1942), Helene Pauline von Stackelberg (von Schilling, 09.03.1873–27.05.1967) ja Olga Maria von Schilling (–)	1908			Tellis	Varemed, viinavabrik + piimaköök	EAA.33.3.2605	1. 13831 Kalvi mõisa viinavabriku varemed. 1908-1909 2. ERA-T-76.1.1973 Kalvi mõis. Ajalooline õiend 3. ERA-T-76.1.15499 Kalvi mõis. Inventariseerimine		Kalvi linnuse asendiplaan	
72.	Viru-Nigula vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Nigula kihelkond (<i>Kirchspiel Maholm</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Koogu mõis (<i>Kook ja Коокъ</i>)	59.435043, 26.80332	Ebba Antonie Karoline Sophie Schilling (sünd Wrangell), Henriette Eleonore (Nora) von Weiss, Karl Wilhelm von Schilling, Ernst Peter von Schilling, Anna Marie Schilling ja Cäcilie Martha von Schilling	19. sajandi lõpp			Maa- ja paekivi	Varemed		1. ERA-T-76.1.3140 Koogu mõis 2. ERA-T-76.1.15505 Koogu mõis. Inventariseerimine			
73.	Viru-Nigula vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Nigula kihelkond (<i>Kirchspiel Maholm</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kunda mõis (<i>Kunda ja Кyнда</i>)	59.481977, 26.525427	Johann Wilhelm Eugene (Eugen) Girard de Soucanton (27.08.1853–05.10.1922)	19. sajandi lõpp või sajandivahetus	Historitsism		Paekivi	Rahuldav, viinavabrik + saeveski		1. ERA-T-76.1.10433 Kunda mõis 2. ERA-T-76.1.15119 Kunda mõis. Inventariseerimine			
74.	Viru-Nigula vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Nigula kihelkond (<i>Kirchspiel Maholm</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Malla mõis (<i>Malla ja Malla</i>)	59.500957, 26.589955	Olga Mathilde Julie Emilie Lvovskaja (sünd Uexküll, 26.05.1862–01.01.1946)	1888		Insener Kristev	Paekivi	Varemed, ümberhitatud	EAA.33.3.1777	1. ERA-T-76.1.10434 Malla mõis 2. ERA-T-76.1.11268 Malla mõis. Ajalooline õiend 3. ERA-T-76.1.11269 Malla mõis. Ajalooline õiend II kõiide fotod 4. ERA-T-76.1.15291 Malla mõis. Inventariseerimine			
75.	Viru-Nigula vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Nigula kihelkond (<i>Kirchspiel Maholm</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Pada mõis (<i>Paddas</i>)	59.424566, 26.70894	Alfred Karl Wilhelm von Schilling (24.09.1861–12.11.1922)	19. sajand			Paekivi	Varemed, chitatud elamuks		1. 16034 Pada mõisa viinavabrik 2. ERA-T-76.1.10434 Pada mõis 3. ERA-T-76.1.14977 Pada mõis. Inventariseerimine			

VIRU KREIS (Viru kreis, sks *Die Wierlandische Kreis, Wierland*)

JRK	HALDUSJAOTUS		MÕIS			VIINAVABRIK					ALLIKAD				
	Tänapäevane	Ajalooline	Mõisa nimi (saksa ja vene keeles)	Koordinaadid	Viimane mõisa omanik	Ehitusaeg	Stiil	Meister	Materjal	Seisukord	Rahvusarhiiv	Muinsuskaitseamet	Muud allikad	Mõisaplaanid	FOTOD
76.	Viru-Nigula vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Nigula kihelkond (<i>Kirchspiel Maholm</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Samma mõis (<i>Samm</i>)	59.407534, 26.689568	Alexander Matthias Johann Stael von Holstein (08.04.1863–1945)	19. sajandi II pool ning lõpp			Paekivi	Varemed		ERA-T-76.1.10435 Samma mõis			
77.	Vinni vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Nigula kihelkond (<i>Kirchspiel Maholm</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Ulvi mõis (<i>Oehrten</i>)	59.325687, 26.632104	Alexander Rudolf Otto Heinrich von Winkler (25.10.1875–?)					Ümberehitatud elamuks		1. Ulvi viinavabriku juhatus (RM F.467.16); Virumaa Muuseumid SA 2. Ulvi mõis (Oehrten), viinavabrik 1937. V - Nigula (ERM Fk 887: 712); Eesti Rahva Muuseum			
78.	Viru-Nigula vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Nigula kihelkond (<i>Kirchspiel Maholm</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Unukse mõis (<i>Umnuks</i>)	59.472242, 26.71784	Reinhold Emil Gustav von Winkler (03.03.1874–1946)	19. sajandi lõpp			Paekivi	Halb		1. ERA-T-76.1.10435 Unukse (Umnuks) mõis 2. ERA-T-76.1.14817 Unukse mõis. Inventariseerimine			
79.	Viru-Nigula vald (Lääne-Virumaa)	Viru-Nigula kihelkond (<i>Kirchspiel Maholm</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Varudi mõis (<i>Wardes ja Bapöecz</i>)	59.422473, 26.644071	Konstantin Alexander Clemens von Weiss (29.07.1877–17.06.1959)	1892					EAA.33.3.1979	1. ERA-T-76.1.10435 Varudi mõis 2. ERA-T-76.1.14778 Varudi mõis. Inventariseerimine			Varudi mõis (Wardes), härrastemaja (Theodor Albert Sprengeli pliatsijoonis 8. juuli 1894). V - Nigula khk (ERM Fk 887:992); Eesti Rahva Muuseum ning sama pilt ilma raamita
80.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Väike-Maarja kihelkond (<i>Kirchspiel Klein-St. Marien</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kaarma mõis (<i>Kaarmann ja Kaarpans</i>)	59.11498, 26.238731	Boris Limberg (24.04.1882–1954)	Varasem juba 1794, viinavabrik 1878 ja 1888		Eestimaa kubermanguvalitsuse mehaanik Kotovin	Paekivi	Ümberehitatud, hiljem Kaarma piiritusevabrik (halb)	EAA.33.3.1761	1. ERA-T-76.1.10433 Kaarma mõis 2. ERA-T-76.1.15141 Kaarma mõis. Inventariseerimine	Gustavson, Heino (20.01.1981). Rakvere rajooni piiritustööstuse minevikust. Punane Täht, nr 8, lk 3		Kaarma mõisa oletatav viinavabrik. Foto: Veljo Ranniku 1968
81.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Väike-Maarja kihelkond (<i>Kirchspiel Klein-St. Marien</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kiltsi mõis (<i>Schloß Ab/Ass, ka Gilsenhof</i>)	59.077477, 26.193926	Alfred Alexander von Uexküll-Güldenband (27.09.1858–03.11.1922)	1828. aasta plaanil viinaköök olemas			Paekivi	Hävinud		ERA-T-76.1.10264 Kiltsi mõis. Ajalooline õiend		1. EAA.854.4.469, leht 4 2. EAA.1392.1.317, leht 13	
82.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Väike-Maarja kihelkond (<i>Kirchspiel Klein-St. Marien</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Kärša mõis (<i>Kersel ja Kepceß</i>)	59.058651, 26.286805	Ernst Christoph Alexander von Brevern (01.01.1863–28.11.1926)	1905	Tüüpprojekt		Maakivi	Varemed, hiljem oli kuivati	EAA.33.3.2499	1. ERA-T-76.1.10434 Kärša mõis 2. ERA-T-76.1.15114 Kärša mõis. Inventariseerimine			1. Kärša mõis (Kersel), viinavabrik 1908. V - Maarja khk (ERM Fk 887: 247); Eesti Rahva Muuseum 2. Kärša mõisa viinavabrik Foto: Veljo Ranniku 1968 3. Kärša mõisa viinavabriku varemed (EVM N 443:325); Eesti Vabaõhumuuseum SA
83.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Väike-Maarja kihelkond (<i>Kirchspiel Klein-St. Marien</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Lammasküla mõis (<i>Lammasküll</i>)	59.000299, 26.273584	Karl Friedrich Kadak (Kaddak, 24.12.1859–08.09.1940)	19. sajandi lõpp			Paekivi	Rahuldav		1. ERA-T-76.1.10434 Lammasküla mõis 2. ERA-T-76.1.15097 Lammasküla mõis. Inventariseerimine			
84.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Väike-Maarja kihelkond (<i>Kirchspiel Klein-St. Marien</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Pandivere mõis (<i>Pantifer</i>)	59.158715, 26.298711	Gustav Georg Heinrich von Rennenkampff (18.05.1860–05.02.1921)	Dateeritud 1903, ehitatud 19. ja 20. sajandivahetusel			Maakivi	Rahuldav		1. ERA-T-76.1.10434 Pandivere mõis 2. ERA-T-76.1.14978 Pandivere mõis. Inventariseerimine			

VIRU KREIS (Viru kreis, sks *Die Wierlandische Kreis, Wierland*)

JRK	HALDUSJAOTUS		MÕIS			VIINAVABRIK					ALLIKAD				
	Tänapäevane	Ajalooline	Mõisa nimi (saksa ja vene keeles)	Koordinaadid	Viimane mõisa omanik	Ehitusaeg	Stiil	Meister	Materjal	Seisukord	Rahvusarhiiv	Muinsuskaitseamet	Muud allikad	Mõisaplaanid	FOTOD
85.	Tapa vald (Lääne-Virumaa)	Väike-Maarja kihelkond (<i>Kirchspiel Klein-St. Marien</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Porkuni mõis (<i>Schloß Borkholm</i> ja <i>Шлос-Боргольм, Боргольм</i>)	59.187048, 26.197199	Magnus Karl Ewald von Rennenkampff (11.05.1859–31.05.1930)	1888	Historitsim		Maakivi ja tellis, krohvitud seinad	Rahuldav	EAA.33.3.1763	1. 15858 Porkuni mõisa viinavabrik 2. ERA-T-76.1.15263. Porkuni mõis. Inventariseerimine	Porkuni mõis	EAA.854.4.469. leht 5	1. MINU FOTOD 2. EAA.5238.1.602.49 Porkuni mõisa piiritusetehas 3. EAA.5238.1.602.48 Vaade Porkuni piiskopilinnuse väravatornist 4. Porkuni mõisa Viinatehas 15858. Vaade Porkuni järvele, kagus. veinikelder paremal, 15859 Foto: Anne Kaldam Aeg: 03.11.2009 5. Porkun (RM F 100:187); Virumaa Muuseumid SA 6. Johannes Võerahansu. Porkuni maastik (1974) 7. Suvine maastik. Porkuni maastik (TKM TR 6461 M 1108); Tartu Kunstmuuseum 8. Porkuni mõis (ERM K 3818); Eesti Rahva Muuseum
86.	Tapa vald (Lääne-Virumaa)	Väike-Maarja kihelkond (<i>Kirchspiel Klein-St. Marien</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Põdrangu mõis (<i>Pödrang</i>)	59.138486, 26.128216	Reinhold Ernst Joachim von Harpe (16.02.1885–?)	1888		A. Harpe ehk Alexander Julius Georg von Harpe ise selle plaani autor	Paekivi	Halb	EAA.33.3.1776	1. ERA-T-76.1.10434. Põdrangu mõis 2. ERA-T-76.1.14982. Põdrangu mõis. Inventariseerimine	Põdrangu mõis		Põdrangu mõisa viinavabrik. Foto: V. Ranniku 1971
87.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Väike-Maarja kihelkond (<i>Kirchspiel Klein-St. Marien</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Triigi mõis (<i>Ottenkäll ja Оттенкюль</i>)	59.116412, 26.334892	Georg August Arthur von Gruenewaldt (15.09.1868–17.11.1929)	1888		Eestimaa kubermanguvalitsuse mehaanik Kotovin	Maakivi	Rahuldav	EAA.33.3.1828	1. ERA-T-76.1.10435. Triigi mõis 2. ERA-T-76.1.15272. Triigi mõis. Inventariseerimine			
88.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Väike-Maarja kihelkond (<i>Kirchspiel Klein-St. Marien</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Vao mõis (<i>Wack ja Вакс</i>)	59.100448, 26.194281	Carl August Edler von Rennenkampff (02.08.1874–05.01.1934)	1864, laiendatud 1900	Historitsim		Paekivi	Halb		1. 16096 Vao mõisa viinavabrik 2. ERA-T-76.1.10577 Vao mõis 3. ERA-T-76.1.10512 Vao mõis. Ajalooline õiend 4. ERA-T-76.1.14776 Vao mõis. Inventariseerimine		EAA.854.4.469. leht 7	1. Vao mõisa viinavabrik 2. Vao mõisa viinavabrik. Foto: Raili Uustalu 29.11.2018. Vaade hoonetele edelast 3. Vao mõisa viinavabrik Foto: J. Vali 08.05.2001 4. Vao mõisa viinavabrik. Foto: Veljo Ranniku 1968
90.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Väike-Maarja kihelkond (<i>Kirchspiel Klein-St. Marien</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Äntu mõis (<i>Engdes</i>)	59.080817, 26.266264	Ferdinand Walther von Harpe (25.02.1877–29.06.1953)	1908			Paekivi	Vare. vabriku korsten veel püsti	EAA.33.3.2610	1. ERA-T-76.1.10435. Äntu mõis 2. ERA-T-76.1.14820. Äntu mõis. Inventariseerimine			1. Äntu mõisa viinavabriku korsten (Foto: Iifar) 2. Äntu mõisa piiritusevabriku korsten ja vabriku varemed Foto: Veljo Ranniku 1968 3. Äntu mõisa piiritusevabriku korsten. Foto: Veljo Ranniku 1968
91.	Väike-Maarja vald (Lääne-Virumaa)	Väike-Maarja kihelkond (<i>Kirchspiel Klein-St. Marien</i>), Virumaa (<i>Wierland</i>)	Ärina mõis (<i>Errinal</i>)	59.147336, 26.232098	Helene Karoline Anna von Dehn (sünd Guzkowsky), Bruno (Bronislaw) Marcell Heinrich von Dehn, Leo Adolf Friedrich von Dehn, Heinrich (Heinz) Rudolf Andreas von Dehn ja Boriss Nikolai von Dehn	Dateeritud raidkiviga 1882			Maakivi	Varemed		1. ERA-T-76.1.10435. Ärina mõis 2. ERA-T-76.1.14773. Ärina mõis. Inventariseerimine			Ärina mõisa viinavabriku varemed (EVM N 414.593); Eesti Vabaõhumuuseum SA